

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 200/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov, zastúpeného JUDr. Igorom Ribárom, advokátom, Halenárska 18A, Trnava, proti postupu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov sp. zn. UVTOSaUVV-04447/23-LO-2024 a proti postupu Okresného súdu Trnava sp. zn. 8Nt/111/2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru, svojho práva na odvolanie v trestných veciach podľa čl. 2 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a svojho práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) označeným postupom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov (ďalej len „ústav Leopoldov“) a označeným postupom okresného súdu Trnava týkajúcim sa návrhu sťažovateľa na premenu zvyšku trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia. Navrhuje zrušenie uznesenia okresného súdu z 2. decembra 2024, eventuálne zrušenie upovedomenia ústavu Leopoldov zo 4. novembra 2024 s vrátením veci na nové konanie.

2. Sťažovateľ bol právoplatne uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b)

a j) Trestného zákona na 13 rokov s uloženým trestom odňatia slobody vo výmere 13 rokov a zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

3. Sťažovateľ podal 11. septembra 2024 žiadosť, ktorou sa domáhal, aby riaditeľ ústavu Leopoldov podal návrh na premenu zvyšku trestu odňatia slobody sťažovateľa na trest domáceho väzenia na príslušnom súde postupom podľa § 414a ods. 1 Trestného poriadku pri naplnení podmienok podľa § 65a ods. 1 Trestného zákona. Na túto žiadosť reagoval listom zo 17. septembra 2024 riaditeľ ústavu Leopoldov, v ktorom okrem iného uviedol, že o všetkých úkonoch spojených s prípadným podaním návrhu na premenu zvyšku trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia kompetentný personál ústavu sťažovateľa informuje s tým, že sťažovateľ má o danej problematike všetky potrebné informácie.

4. Následne podaním z 22. októbra 2024 sťažovateľ zaslal vyjadrenie k vyjadreniu riaditeľa ústavu Leopoldov, v ktorom žiadal o konkrétne, vecné a právne odôvodnenie rozhodnutia riaditeľa ústavu. Súčasne zdôraznil potrebu transparentného postupu a dodržania zákonných postupov. Listom riaditeľa ústavu Leopoldov z 4. novembra 2024 bolo sťažovateľovi oznámené, že odpoveď ústavu nie je rozhodnutie, ale reakcia s vysvetlením na podnet sťažovateľa so všeobecným uvedením postupu ústavu pri posudzovaní takéhoto návrhu. Vyjadrenie a upozornenie na nedostatky v odôvodnení považoval riaditeľ ústavu Leopoldov za irelevantné.

5. Sťažovateľ ďalej zaslal 25. novembra 2024 návrh na premenu zvyšku trestu na trest domáceho väzenia okresnému súdu, ktorý oznámením z 2. decembra 2024 konštatoval, že sťažovateľ nie je podľa § 414a ods. 1 Trestného poriadku oprávnený podať tento návrh, a preto o ňom súd ďalej nebude konať a rozhodovať.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. V súvislosti s namietaným postupom ústavu Leopoldov sťažovateľ analogicky pripodobňuje podnet na podanie návrhu na premenu trestu riaditeľovi ústavu s podnetom na podanie dovolania ministromi. Vysvetľuje, že úlohou riaditeľa ústavu Leopoldov bolo v prípade splnenia zákonných podmienok podľa § 65a ods. 1 Trestného zákona podať návrh na premenu trestu a v prípade odmietnutia podnetu náležite zdôvodniť svoj postup. Považuje vyjadrenie ústavu Leopoldov za zmätočné a nepreskúmateľné, pretože nereaguje na kľúčovú námietku splnenia formálnych a materiálnych podmienok podľa § 65a ods. 1 Trestného zákona.

7. V súvislosti s návrhom podaným okresnému súdu sťažovateľ upriamuje pozornosť na čl. 47 charty a tvrdí, že postupom ústavu Leopoldov došlo k odňatiu súdnemu prieskumu podľa § 414a Trestného poriadku, ak riaditeľ odmietol podať návrh súdu, aj napriek splneniu podmienok podľa § 65a ods. 1 Trestného zákona. Zastáva názor, že v tejto situácii je úlohou súdu posúdiť, či ústavnoprávnym a eurokonformným výkladom je možné dospieť k záveru, že sťažovateľ môže iniciovať konanie, ak riaditeľ ústavu nepodá bezdôvodne návrh napriek tomu, že to mal podľa zákona za sťažovateľa urobiť. Okresný súd o návrhu na premenu trestu nekonal, nerozhodoval formou súdneho rozhodnutia a nezamietol návrh pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie. Napriek forme „vyrozumienia“ zdôvodnil svoj postup úvahou, že daná problematika nespadá pod právo európskej únie, čím odňal sťažovateľovi možnosť podať účinný prostriedok nápravy proti rozhodnutiu okresného súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práv označených v bode 1 tohto uznesenia postupom ústavu Leopoldov, v dôsledku ktorého riaditeľ ústavu ako oprávnený subjekt nepodal súdu návrh na premenu zvyšku trestu odňatia slobody, hoci na to boli splnené hmotnoprávne podmienky premeny podľa § 65a ods. 1 Trestného zákona. Súčasne namieta porušenie označených práv aj postupom okresného súdu, na ktorý sa následne obrátil a od ktorého v prípade bezdôvodného nepodania návrhu zo strany riaditeľa ústavu očakával, že bude konať a rozhodovať o jeho návrhu. Keďže odpoveď bola sťažovateľovi poskytnutá len vo forme vyrozumenia, súd mal odňať sťažovateľovi možnosť podať účinný opravný prostriedok nápravy.

9. K procesným súvislostiam sťažovateľom zvoleného postupu ústavný súd uvádza, že orgánmi verejnej moci, ktoré sú primárne kompetentné (a zároveň spôsobilé vzhľadom na ich oprávnenia) zaoberať sa tvrdeniami o nepodanom návrhu na premenu zvyšku trestu bez transparentného či zmysluplného vysvetlenia a preveriť ich opodstatnenosť, sú jednak (i) príslušné zložky Zboru väzenskej a justičnej stráže a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 65da a nasl. zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 4/2001 Z. z.“) a jednak príslušný prokurátor podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 153/2001 Z. z.“), ako aj podľa § 96 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (m. m. II. ÚS 238/2024).

10. V zmysle judikatúry ústavného súdu je účinným prostriedkom nápravy sťažnosť podľa § 65da a nasl. zákona č. 4/2001 Z. z. (IV. ÚS 626/2023, IV. ÚS 379/2024) a aj podnet podľa § 31 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z., resp. opakovaný podnet podľa § 36 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z., resp. ďalší opakovaný podnet podľa § 36 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. (m. m. IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 80/03, IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05, II. ÚS 94/06, I. ÚS 112/06, IV. ÚS 387/2018).

11. Je evidentné, že v aktuálnej veci sťažovateľa vo vzťahu k namietanému postupu ústavu existovali konkrétne orgány verejnej moci (por. bod 9 tohto uznesenia), ktorých právomoc predchádza oprávneniu ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci iných orgánov verejnej moci (obdobne II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (proti postupu ústavu) po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Ústavný súd v závere dodáva, že ani ďalšia sťažnostná argumentácia, v zmysle ktorej malo dôjsť k náprave nezákonného postupu riaditeľom ústavu na okresnom súde, v ktorom by súd použitím sťažovateľom preferovaných foriem výkladu pripustil návrhové oprávnenie aj odsúdenému sťažovateľovi, nezaváži. Podľa názoru ústavného súdu ide o neprimerane extenzívny výklad spochybňujúci jednoznačné znenie právnej normy, v ktorej je jasne

a nepochybne predpokladané výlučné návrhové oprávnenie riaditeľa ústavu. Za daného legislatívneho stavu nemal okresný súd inú možnosť než upovedomiť sťažovateľa, že o jeho návrhu konať a rozhodovať nebude. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že okresný súd nevydal na jeho návrh súdne rozhodnutie, ústavný súd poukazuje na § 407 ods. 2 Trestného poriadku, z ktorého vyplýva, že súd robí rozhodnutia (uznesenia) súvisiace s výkonom trestu odňatia slobody, medzi ktoré z povahy veci nepatrí vysporiadanie sa súdu s návrhom odsúdeného na premenu zvyšku trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia, keďže takýmto návrhovým oprávnením odsúdený nedisponuje. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní v tejto časti (proti postupu okresného súdu) odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu